MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Euroopan unioni on ollut mestari asettamaan kunnianhimoisia tavoitteita – ja jättämään niiden realistisuuden käytännön koeteltavaksi. **TURUN SANOMAT EU:N ILMASTOTAVOITTEISTA.**

Verkot ja verot paisuttavat laskua

Sähkön hinta laski viime vuonna pohjoismaisilla tukkumarkkinoilla merkittävästi. Vuoden lopussa tukkusähkön hinta oli noin 30 euroa megawattitunti, vuoden alussa hinta oli noin 50 euroa.

Tukkusähkön hintoja alensi muun muassa taloustaantuman aiheuttama sähkön kysynnän lasku ja lämpimät säät. Hintaa alensivat myös Norjan ja Ruotsin suuret vesivoimavarat, päästökaupan ja kivihiilen alhaiset hinnat.

Suomalaiset kotitaloudet ja maatilat eivät kuitenkaan päässeet viime vuonna hyötymän pienentyneestä sähkölaskusta, koska sähköveron korotus nosti sähkön kuluttajahintaa runsaan prosentin.

Paineet kuluttajahinnan nousua kohtaan jatkuvat, sillä sähkövero nousi jälleen vuoden alussa. Tulevaisuudessa sähkölaskua nostaa verotustakin enemmän sähkönjakeluyhtiöiden uudet velvoitteet. Niiden mukaan verkot on suunniteltava, rakennettava ja ylläpidettävä niin, etteivät sähkökatkot saa kestää asemakaava-alueilla yli kuutta tuntia ja muilla alueilla yli 36 tuntia.

Energiaviraston ylijohtaja Riku Huttunen arvioi, että sähkön siirtohinnat tulevat nousemaan Suomessa keskimäärin 10–20 prosenttia.

Hajonta siirtohintojen nousussa tulee olemaan todella mittava. Huttusen mukaan vaikeammilla alueilla siirtohinnat voivat nousta kaapeloinnin seurauksena jopa 50 prosenttia. Tällaisia alueita löytyy erityisesti Itä-Suomesta, jossa on paljon metsien ja vesistöjen pirstomia alueita. Toisaalta esimerkiksi Helsingissä, missä sähkö kulkee jo nyt maakaapeleissa, ei uutta kaapelointitarvetta ole.

Sähköverkon toimintavarmuuden parantaminen on perusteltua. Esimerkiksi vuoden 2011 lopun Hannu- ja Tapani-myrskyt pimensivät laajoja alueita. Kaapeloinnin kustannukset nousevat haja-asutusalueilla kuitenkin paikoin todella korkeiksi. Vaikka sähkön jakeluverkon ylläpitäminen kuuluu sähköyhtiöille, pitäisi harkita myös yhteiskunnan velvoitteita infrastruktuurin ylläpitämisessä.

Yhtenä syynä kasvaneisiin sähkölaskuihin pidetään sitä, etteivät kuluttajat kilpailuta sähköyhtiöitä riittävästi. Kuluttajat voivat kilpailuttaa kuitenkin vain sähköenergian osuutta laskusta. Veroja ja siirtohintoja ei voi kilpailuttaa.

TOPI SAARI/FORTUM OYJ

Kaapelointi nostaa sähkön siirtohintaa haja-asutusalueilla.

Sähkön hinnan suora vaikutus kuluttajien sähkölaskuun on vähentynyt ja tullee vähentymään jatkossakin. Sähköenergian osuus on tänä vuonna kuluttajien sähkölaskussa 39, siirrossa 29 ja veroissa 32 prosenttia.

Kaikesta huolimatta Suomi on pärjännyt tähän saakka suhteellisen hyvin sähkön hintavertailussa. Esimerkiksi Tanskassa ja Saksassa sähkön kuluttajahinta hinta on Suomeen verrattuna lähes kaksinkertainen. Saksassa kuluttajat joutuvat maksamaan sähkölaskussaan uusiutuvan energian takuuhinnan ja markkinahinnan erotuksen. Suomessa erotus maksetaan valtion budjetista.

Sähkön suhteellisen halpa hinta on ollut suomalaisen teollisuudelle merkittävä kilpailuetu. Tulevaisuudessa tämä etu saatetaan menettää, koska eurooppalaiset sähkömarkkinat halutaan yhtenäistää. Yhteisillä markkinoilla ei voi olla nykyisenkaltaisia hintaeroja. Lisäksi EU:n komissio katsoo karsaasti teollisuuden eri maissa saamia energiaverohelpotuksia.

Sähköveron korotusta on perusteltu erityisesti ympäristösyillä. Se on ymmärrettävää, mutta kuinka kivihiilen käyttö energian tuotannossa syrjäyttää samaan aikaan vero- ja tukipolitiikan seurauksena uusituvan kotimaisen metsähakkeen?

Siirtohinnat nousevat jopa 50 prosenttia.

Stubb mielii kotiin

Ulkomaankauppaministeri Alexander Stubb (kok.) ilmoitti perjantaina asettuvansa ehdolle kevään eurovaaleissa. Ehdokas kuvaili innostuksen astettaan huikeaksi.

Ehdokkuus on hyvä uutinen kannatustaan menettäneelle pääministeripuolueelle. Hymyilevä ja urheileva Stubb on kansansuosikki ja ilmeisesti myös yksi tulevien vaalien ääniharavista.

Aiemminkin meppinä ja komissaarien kabineteissa häärinyt Stubb on oikeastaan EU-koneiston kasvatti. Kokoomuksen puheenjohtaja, pääministeri Jyrki Katainen totesikin, että ”Alex on päättänyt palata kotiin”.

Stubb on päättänyt karistaa lenkkitossuistaan kotimaan pölyt toistaiseksi. Paikka europarlamentissa kelpaa, mutta paljon mieluummin Stubb näkisi itsensä komissaarina seuraavassa komissiossa. Se paikka on kuitenkin toistaiseksi puolueen puheenjohtajan, mikäli hän niin päättää.

Katainen ei ehkä itsekään vielä tiedä, mitä haluaa. Se, jatkaako hän kokoomuksen johdossa vai luopuuko siitä, vaikuttaa Stubbin ja monen muunkin kokoomuslaisen asemaan.

Jos Katainen jatkaisi, komissaaripaikka olisi Stubbin. Jos taas Katainen ei jatka, löytyvät molemmat miehet jatkossa todennäköisesti Brysselistä.

Kataisen katsotaan saavuttaneen jo kaiken kokoomusjohtajana. Hankala hallituskausi on kuluttanut kasvoja, ja tuoreempien tarvetta pohditaan seuraavia eduskuntavaaleja varten puolueessakin.

Puheenjohtajakampanjaa aloittelevat jo ainakin elinkeinoministeri Jan Vapaavuori sekä eduskuntaryhmän puheenjohtaja Petteri Orpo. Stubb ei tähän kisaan luultavasti lähde.

Kokoomuksessa eletään mielenkiintoisia aikoja. Jos kaksi sen suosituinta poliitikkoa siirtyy EU:n pääkaupunkiin, on uusilla nimillä kova tehtävä huolehtia puolueen asemista kotimaassa.

Tehtävää ei helpota neljän vuoden kompurointi six-packin johtavana puolueena. Sitä ei tosin tarvitsisi Brysselin miesten suuremmin murehtia.

VIERASYLIÖ

Kylä, kunta, seutu ja maakunta korostavat läheisyysperiaatetta

Suomalaisten lähiyhteisöjen juuret ulottuvat esihistorialliseen aikaan. Arkeologiset kaivaukset osoittavat, että jääkauden ikeestä vapautunutta autiomaata vallanneet uudisasukkaat turvasivat asumistaan ja muita elämisensä edellytyksiä rakentamalla asumukset lähietäisyydelle toisistaan.

Varsinainen kylämuodostus käynnistyi Länsi-Suomesta 1300-luvulla tilusten sarkajaon myötä. Kylien asutusrakenne kehittyi yhtenäiseksi ja yhteisöllistä läheisyyttä lisäsi se, että kylän tiluksia jaettiin kylälaisille pitkinä rinnakkaissarkoina ja että osa tiluksista jäi kylän yhteiseen hallintaan. Kapeiden sarkojen ja yhteismaiden hyödyntäminen helpottui, kun naapurukset tekivät töitä talkoilla.

Kyläkeskusten hallinnollinen asema ja merkitys palvelujen tuottajana ovat vaihdelleet yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen mukaan.

Viime sotien jälkeisen asutustoiminnan ansiosta maaseutukylien palvelukyky näytti entisestään kohenevan. Mutta 1960-luvulla omaksuivat valtiovalta ja elinkeinoelämä keskittämispolitiikan, joka lamaannutti kylien elinvoimaa.

Kyliä puolustamaan käynnistettiin 1970-luvulla omaehtoinen ja talkoohenkinen kylätoiminta, josta kehittyi vakavasti otettava vastavoima keskittämispolitiikalle.

Valta siirtyi kyliltä kunnille

Ruotsin vallan vakiinnuttua Suomessa alettiin 1400-luvulla siirtää kylähallinnolle ja heimokäräjille kuulunutta valtaa hallintopitäjille ja kihlakunnille. Vapaat miehet kokoontuivat pitäjänkäräjille päättämään yhteisistä asioista.

Kun seurakunnatkin järjestäytyivät itsehallintoperiaatteen mukaisesti, niin ne pystyivät, vahvan johtajansa kirkkoherran ansiosta, omimaan päätösvallan myös maallisissa asioissa.

Vasta 1865 kunnallisasetuksella eriytettiin maalliset asiat kirkonkokoukselta kunnallisille itsehallinnolle. Kunnan jäsenet saivat oikeuden päättää yhteisistä asioista kuntakokouksissa ja hallinnon toteuttajaksi tuli valita kunnallislautakunta. Valtuuston asettaminen tehtiin mahdolliseksi ja kunnille annettiin yleinen verotusoikeus.

Vuoden 1919 uudistuksessa kuntalaiset saivat yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden ja valtuuston asettaminen säädettiin pakolliseksi.

Vuoden 1977 kunnallislailla siirryttiin Suomessa yhteen kuntamuotoon, niin että kaupunki on enää arvonimi. Samalla säädettiin mahdollisuus kunnanosahallintoon, jota kokeiltiin muutamissa kunnissa. Tuo lähipalveluja ja yhteisöllisyyttä edistämään tarkoitettu säännös jäi kuitenkin lyhytaikaiseksi, kun mielenkiinto lähidemokratiaan osoittautui silloin vähäiseksi.

Maakuntien juuret ulottuvat esihistorialliseen heimokäräjien aikaan.

Nykyinenkään kuntalaki ei estä kunnanosahallintoa. Rovaniemellä kyläyhdistysten ehdotusten mukaisesti valitut aluelautakunnat vastaavat muualla sektoreittain pirstaloiduista paikallis-, lähi- ja kotipalveluista.

Valtiovallan pakonomaisesti ajamaa kunta- ja palvelurakenneuudistusta valmistelevien kannattaisi ottaa Rovaniemen malli ohjenuorakseen.

Läheisyysperiaate näyttää unohtuneen

Seutu ei ole vakiinnuttanut asemaansa hallintotasona, vaikka seudun kunnat toteuttavat monia palvelujaan yhteistyössä kuntayhtyminä ja sopimuksilla. Myös valtion hallinnolla on usean kunnan aluetta käsittäviä hallinto- ja palvelurakenteita.

Suomen hallitus ajaa nyt pakonomaisesti läpi hallinto- ja palvelurakenneuudistusta, joka vaatii EU:n läheisyysperiaatteesta ja yhteisöllisyydestä piittaamatta kuntia yhdistymään seudun keskuskunnan määräysvallan alaiseksi suurkunnaksi.

Vaihtoehdoksi tarjotaan vastuukuntamallia, jossa keskuskunta hallinnoisi palveluja ja naapurit olisivat maksumiehiä. Mutta hallituspuolueita edustava eduskunnan perustuslakivaliokunnan puheenjohtajakin pitää, monien muiden asiantuntijain tavoin, tuota järjestelyä perustuslain ja kansalaisten yhdenvertaisuuden kannalta arveluttavana.

Maakunnan kasvavat mahdollisuudet

Suomen maakuntien juuret ulottuvat esihistorialliseen heimokäräjien aikaan. Silloin saatiin eurooppalaisilta kauppakumppaneilta vaikutteita yhteiskunnan rakenteita kehiteltäessä.

Mutta maakuntahallinto ei ole täällä saanut niin merkittävää asemaa kuin muualla Euroopassa. Ainoastaan kuntien laaja-alaisimmassa yhteistoiminnassa on maakuntajakoa käytetty keskeisenä perustana.

Maakuntajakomme määriteltiin virallisesti vasta vuoden 1998 maakuntajakolaissa, jonka mukaan Suomi jakautuu alueiden kehittämistä ja alueiden käytön suunnittelua varten maakuntiin. Sen mukaisesti maakunnaksi määrätään alue, johon kuuluvat kunnat muodostavat toiminnallisesti, taloudellisesti ja alueen suunnittelun kannalta tarkoituksenmukaisen kokonaisuuden.

Myös valtion aluehallintoviranomaisten toimialueiden edellytetään pääsääntöisesti noudattavan maakuntajakoa niin, että ne muodostuvat yhdestä tai useammasta maakunnasta. Mutta valtion ja kuntien sektoreittain viipaloitunutta hallinto- ja palvelurakennetta yhteen kokoavasta maakuntahallinnosta ei tunnu löytyvän poliittista konsensusta.

On mielenkiintoista seurata, miten käy puoluegallupeissa ylivoimaiseksi ykköseksi nousseen keskustan ehdotukselle, että sosiaali- ja terveyshuollon vaativimmat palvelutehtävät siirrettäisiin maakuntatasoisille sosiaali- ja terveysalueille, jolloin peruskunnille jäisi vastuu päivittäisistä lähipalveluista.

Löytyvätköhän tuosta keskustan kotikunta-maakuntamallista askelmerkit julkisten palvelujen tasapuoliseksi tuottamiseksi kylä-, kunta-, seutu- ja maakuntatasoilla.

TARMO PALONEN
Kirjoittaja on Suomen Kuntaliitosta eläkkeellä oleva kehittämispäällikkö.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

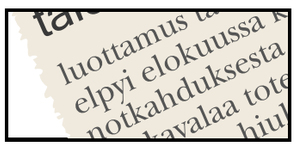

Rata Jäämerelle

Lapin Kansa on tyytyväinen, kun liikenneministeri **Merja Kyllönen** (vas.) on muuttanut suhtautumisensa Jäämeren rataan.

”Liikenneministeri Merja Kyllönen (vas.) on suhtautunut korostetun nihkeästi Jäämeren rataan, mutta nyt näyttää mieli muuttuneen.

Kyllönen lupailee kevääseen mennessä hallituksen päätöstä siitä, rahoittaako valtio rata- ja tiehankkeita Sokliin vai ei. Sadan miljoonan euron päätös ratkaisee pitkälle sen, avaako norjalainen Yara kaivoksen Savukoskelle.

Vaikka Kyllönen pitää Soklia tärkeämpänä kuin Jäämeri-yhteyttä, hän ei tyrmää enää paljon puhutun radan rakentamista.”

Niputusta

Keskisuomalainen pohtii pelastuslaitosten niputtamista: *”Jyrki Kataisen (kok.) ja Jutta Urpilaisen (sd.) hallitus päätti viime vuoden rakennepaketin yhteydessä vähäisellä valmistelulla niputtaa maan pelastuslaitoksia yhteen. Valmistelu oli yhden virkamiehen pikainen kirjoituspöytätyö.*

Nyt siis on tarkoitus yhdistää kuntien omistamat pelastuslaitokset 11:sta nykyistä suuremmaksi pelastuslaitokseksi. Laitoksia on tällä hetkellä 22.

Pelastuslaitosten niputtamisen päätepisteenä voi olla pelastustoimen valtiollistuminen. Toisaalta on mahdollista, että yhdistämishanke kaatuu, jos kunnat vastustavat mallia.”

Demarit vaikeuksissa

Etelä-Suomen Sanomien arvion mukaan demarit ovat vaikeuksissa:

”Voittoonsa uskova Jutta Urpilainen on toivottanut ammattiliitto Pro:n puheenjohtaja Antti Rinteen tervetulleeksi SDP:n puheenjohtajakisaan.

Rinne saattaa olla ennakoitua vahvempi haastaja Urpilaiselle, sillä monet näkevät, ettei puolueen kannatusta saada nousuun Urpilaisen johdolla.

Osa jäsenistä sanoo suoraan, ettei Urpilaisen johdolla voida voittaa vaaleja.”

KOLUMNI: JUKKA PASONEN

Kaukainen ja hämärä EU

Kaverini on ollut riemuissaan EU:hun liittymisestä ja euron käyttöönotosta. Hän tuntee itsensä eurooppalaiseksi ja on tyytyväinen, kun ei tarvitse vaihtaa rahaa Kreikan lomamatkaa varten. Häntä ei vaivaa, miten direktiivit syntyvät.

EU:sta on muitakin etuja. Yhteenkuuluvuuden tunne hillitsee kriisien syntyä. Suomenkin talouspolitiikkaa on vakautunut, vaikka samalla vastuumme eurooppalaisten veljiemme ja siskojemme edesottamuksista on kasvanut.

Unioni ei syntynyt kansojen veljeyden, vaan kaupan esteiden purkamiseksi. Mallia ja vetoapua on haettu alusta alkaen USA:sta. Demokratialla on totuttu kuorruttamaan päätöksiä sen verran kuin on ollut pakko bisneksen edistämiseksi.

EU:ta ei vieläkään voi pitää kansanvallan riemuvoittona. Olkoonkin, että parlamentti on saanut viime aikoina lisää valtaa. Useimmat päätökset syntyvät nykyisin siten, että komissio valmistelee ja ministerineuvosto sekä parlamentti hyväksyvät ne. On asia erikseen, mitä tapahtuu ennen komission valmistelua.

EU:n politiikka on siis rikki. Lähestyvissä vaaleissa äänestäminen tuskin rikkoo sitä lisää.

jukka.pasonen@maaseuduntulevaisuus.fi

Mieluiten komissio ja talouseliitti näyttävät hoitavan asioita edelleen suljettujen ovien takana. Samalla eri tahojen lobbarilauma sukkuloi varmistamassa tarvittavan tuen.

Olemme saaneet seurata hyvin niukoin tiedoin esimerkiksi USA:n ja EU:n välisiä kaupan vapautusneuvotteluja. Emme tiedä, montako omaa lehmää neuvottelijoilla on ojassa – puskasta voi pelmahtaa niskalenkin ottaja.

Ministerit ja taloustietäjät ovat esittäneet ristiriitaisia tietoja esimerkiksi kaavaillun investointisuojan vaikutuksista. Huonosti muotoiltu sopimus uhkaa valtioiden itsemääräämisoikeutta.

Historia osoittaa, että EU:n päätökset ovat vieneet demokraattisesti valituilta jäsenvaltioidensa hallituksilta päätösvaltaa. Pikkuhiljaa julkisen sektorin toiminnot terveydenhuoltoa myöten siirtyvät yksityisille markkinoille.

Monimutkainen, valtiollisten hallintojen kanssa päällekkäinen päätöksenteko ei ole tehokasta. Suomenkin ministerien aika menee EU:n kriisejä ratkoessa, mikä näkyy hätiköityinä ja huonosti valmisteltuina päätöksinä kotimaassa, jopa niiden pikaisena pyörtämisenä.

EU:ssa on varmaan paljon hyviä ja vilpittömästi toimivia virkailijoita, mutta löytyy sieltä räikeitä oman edun tavoittelijoitakin. Härskiyden mahdollistaa muun muassa virkailijoiden laaja syytesuoja ja rakenteisiin pesiytynyt korruptio.

Tämä tila ei riitä kuin raapaisemaan EU:n epäkohtia. Väärinkäytöksistä ja epäselvyyksistä on kirjoitettu kokonaisia kirjoja. Brittien arvion mukaan jopa viisi miljardia EU-varoista menee väärinkäytöksiin, osa niistä järjestäytyneen rikollisuuden likaisen rahan pesuun.

Useat väärinkäytöksien paljastajat, tunnetuimpina Marta Andreasen, Dorte Smith-Brown, Paul van Buitenen ja Bernard Connolly on erotettu virastaan ja osa joutunut jopa syytetyksi. Paljastetut väärinkäyttäjät ovat sen sijaan saanet jatkaa ja edetä urallaan.

EU-johdon vahva kytky finanssialaan ei ole ongelmatonta. Pelkästään amerikkalaisen jättipankin, Goldman Sachsin palkkalistoilla olleita on lukuisia: Kuuluisimpina heistä komission entinen puheenjohtaja Romano Prodi, EKP:n pääjohtaja Mario Draghi ja komissaarina toiminut kaimansa Monti.

Goldman Sachsin sanotaan ohjailevan hallituksia kyseenalaisin keinoin. Se muun muassa junaili Kreikan ”eurokelpoiseksi” ja sai itselleen huikeat voitot asuntoluottojen johdannaiskaupoilla aiheuttaen samalla sijoittajille miljardien tappiot.

Näyttääkin siltä, että jättimäinen veronmaksajien rahojen siirto holtittomille pankkiireille jatkuu.

Yksi epäkohta on, että EU ei ole läpinäkyvä, vaikka kansan käännyttämiseen viestinnän keinoin tungetaan yli miljardi euroa vuodessa.

EU:n politiikka on siis rikki. Lähestyvissä vaaleissa äänestäminen tuskin rikkoo sitä lisää. Ellei sorru kannattaman huomionkipeää julkimoa tai kirkkaimman loistonsa kadottanutta vilttiketjulaista.

Demokratia kaipaa kansalaisten aktiivisuutta. Parlamentin valtaa vähentää alhainen äänestysinto. Muutaman maan äänestyspakosta huolimatta alle 40 prosenttia äänioikeutetuista vaivautui uurnille edellisellä kerralla.